

Kirjastoverkkopäivät 2015

Kirjastojen rooli avoimen tiedon ja
niukkenevien resurssien yhteiskunnassa

Tieteellisten kirjastojen näkökulma

Ylitarkastaja
Sami Niinimäki

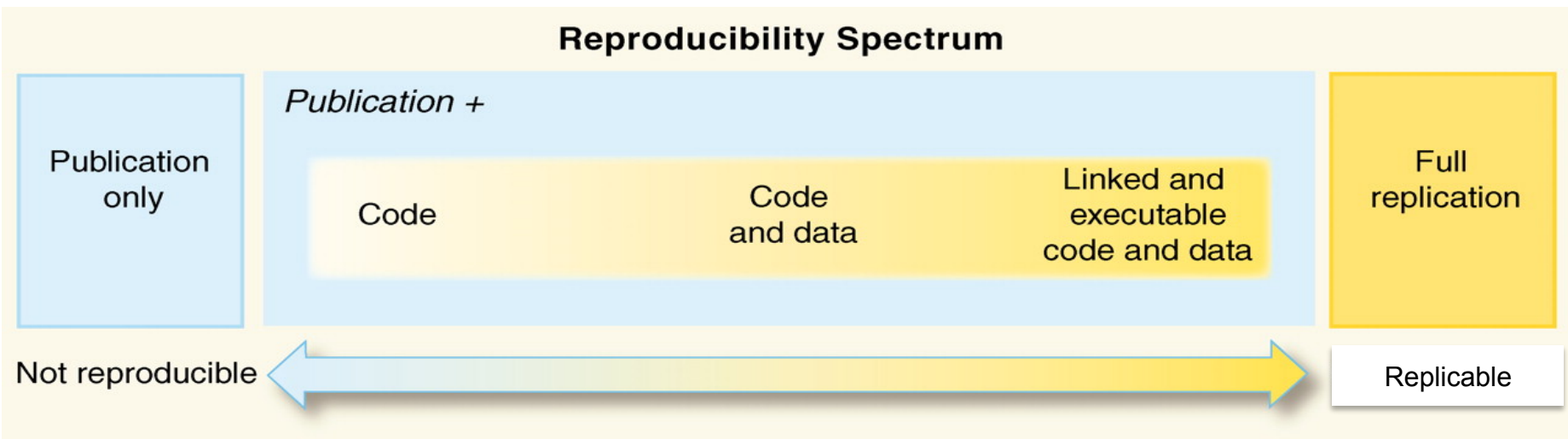
Ministry of Education and Culture
Ministère de l'Éducation et de la culture

Mitä hyötyä avoimesta tieteestä on?

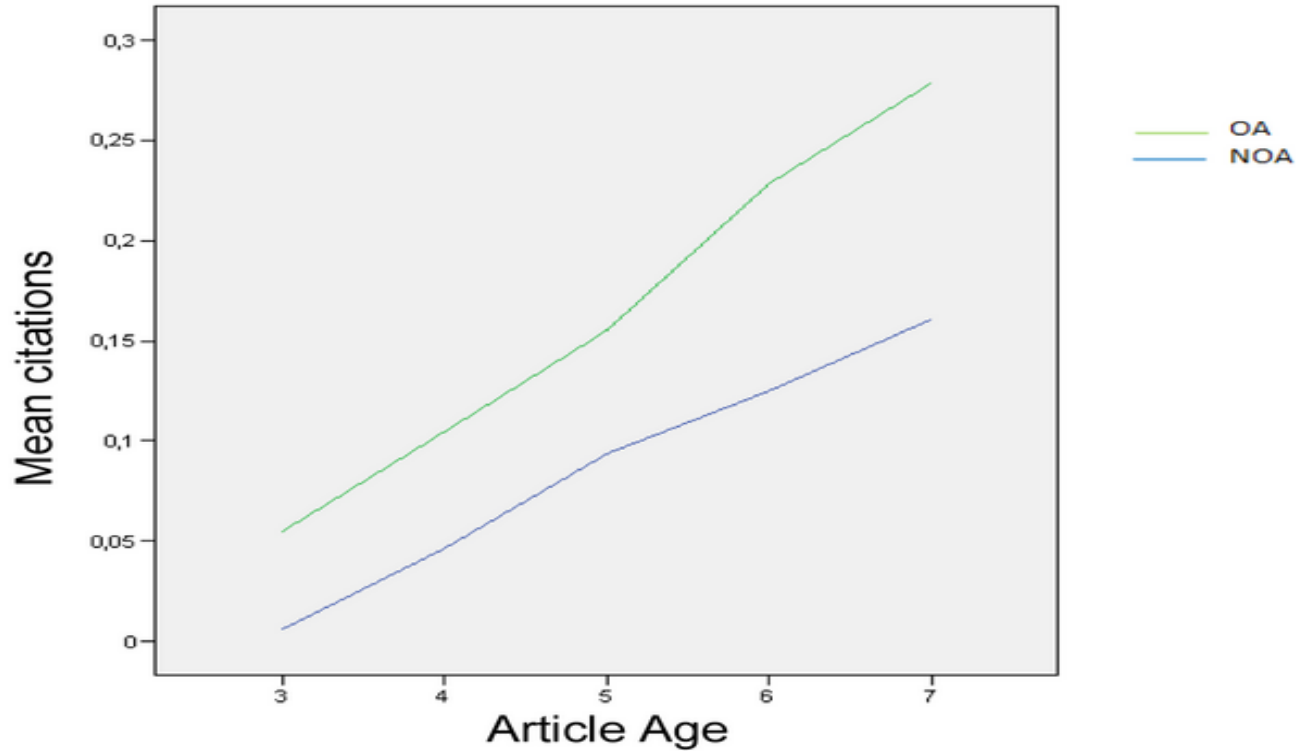
- Tieteen luotettavuus, toistettavuus ja laatu kasvaa
- Voidaan käyttää paremmin hyödyksi aiempia tutkimustuloksia
- Tarjotaan laajempi aineisto yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi
- Nopeutetaan uuteen tietoon perustuvaa innovointia
- Opetuksen ja oppimisen tukena voidaan käyttää avattuja tutkimuksen tuloksia
- Edistetään yhteistyötä ja vältetään päällekkäistä työtä
- Osallistetaan kansalaisia ja yhteiskuntaa

Toistettavuus vaatii avoimuutta

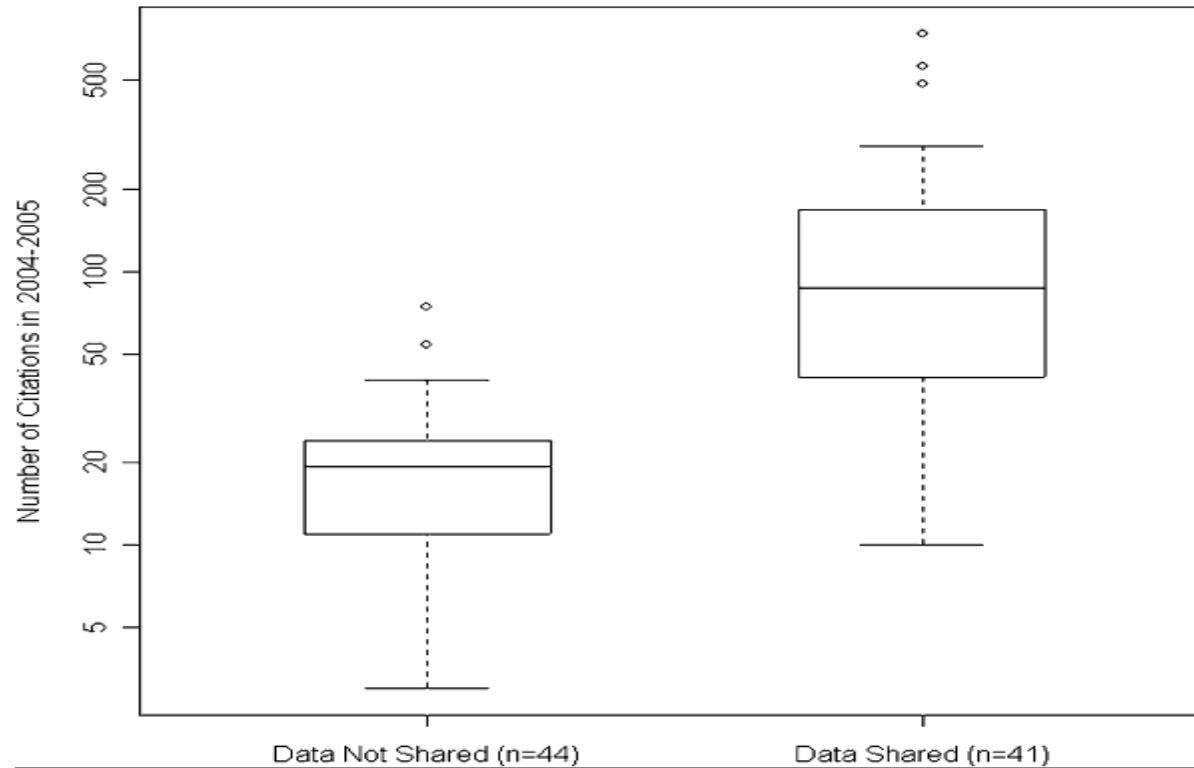
- Globaaleihin haasteisiin mahdoton vastata ilman avointa tietoa
- Tietovirtojen sulkeminen estää myös virtojen sulkijoiden etenemisen

Open Access (OA), Non Open Access (NOA) and article age

Gargouri Y, Hajjem C, Larivière V, Gingras Y, Carr L, et al. (2010) Self-Selected or Mandated, Open Access Increases Citation Impact for Higher Quality Research. PLoS ONE 5(10): e13636. doi:10.1371/journal.pone.0013636

Figure 1. Distribution of 2004–2005 citation counts of 85 trials by data availability.

Piwovar HA, Day RS, Fridsma DB (2007) Sharing Detailed Research Data Is Associated with Increased Citation Rate. PLoS ONE 2(3): e308. doi: 10.1371/journal.pone.0000308. <http://www.plosone.org/article/info:doi/10.1371/journal.pone.0000308>

Openness fuels
innovation

Comissioner Moedas at the 2015 opening ceremony of the University of Helsinki

<http://video.helsinki.fi/Arkisto/flash.php?id=20464>

Ministry of Education and Culture
Ministère de l'Éducation et de la culture

Open Access policies internationally

Countries that have no national open access mandate and policy	Romania, Cyprus, Greece, Estonia, Bulgaria, Malta, Slovakia, Lithuania, Czech Republic, Luxembourg
Countries where there's a consultation in progress	Poland, Slovenia, The Netherlands, France
Countries where there are funder mandates	United Kingdom, Denmark, Finland , Sweden, Austria, Hungary
Countries where there's a national policy via recommendation	Belgium, Ireland, Portugal, Croatia
Countries where there's a national policy via law	Latvia, Spain, Germany, Italy

Rahoittajien linjauksia

- Suomen Akatemia (2015)
 - Akatemia edellyttää rahoittamiltaan hankkeilta sitoutumista julkaisujen avoimeen saatavuuteen sekä kehottaa hankkeita avaamaan tutkimusaineistonsa ja -menetelmänsä.
- Tekes (2013)
 - Tekes on rahoitusehdoissaan todennut tutkimustulosten olevan julkisia projektien päättymisen jälkeen. Tekes edellyttää, että sen rahoittamissa hankkeissa syntyvät aineistot hallinnoidaan tavalla, joka mahdollistaa niiden tehokkaan hyödyntämisen jatkossa.
- Euroopan komission tutkimuksen puiteohjelma Horizon 2020
 - Rahoituksen ehtona on tieteellisten julkaisujen avoin saatavuus.
 - Tutkimuksen tietoaineistojen avointa saatavuutta pilotoidaan valituilla alueilla.

Avoim tiede ja tutkimus -hanke (ATT)

- **OKM on käynnistänyt tiedon saatavuuden ja avoimen tieteen edistämiseksi Avoimen tieteen ja tutkimuksen hankkeen (ATT) vuosille 2014-2017.**
- ATT-hanke määrittää kansallisen tahtotilan siten, että Suomen tutkimusjärjestelmän kilpailukyky ja laatu kasvaa.
- ATT-hanke edistää tieteen ja tutkimuksen luotettavuutta ja avoimuutta sekä yhteiskunnallista ja sosiaalista vaikuttavuutta.
- Halutaan, että tutkijat käytännössä tietävät miten tutkimustulosten avoimuudessa tulee toimia.
- Avoimuutta edistettäessä huolehditaan samalla innovaatiojärjestelmän kyvystä hyödyntää avointa tiedettä.
- Tavoitteena on, että vuoteen 2017 mennessä Suomi nousee johtavaksi maaksi tieteen ja tutkimuksen avoimuudessa.

Avoimen tieteen ja tutkimuksen tiekartan visio vuonna 2017

Visio 2017:
Tutkimuksen avoimuudella
yllättäviä löytöjä ja luovaa oivaltamista

Tieteen ja tutkimuksen perusolemuksen vahvistaminen

Avoimuuteen liittyvän osaamisen vahvistaminen

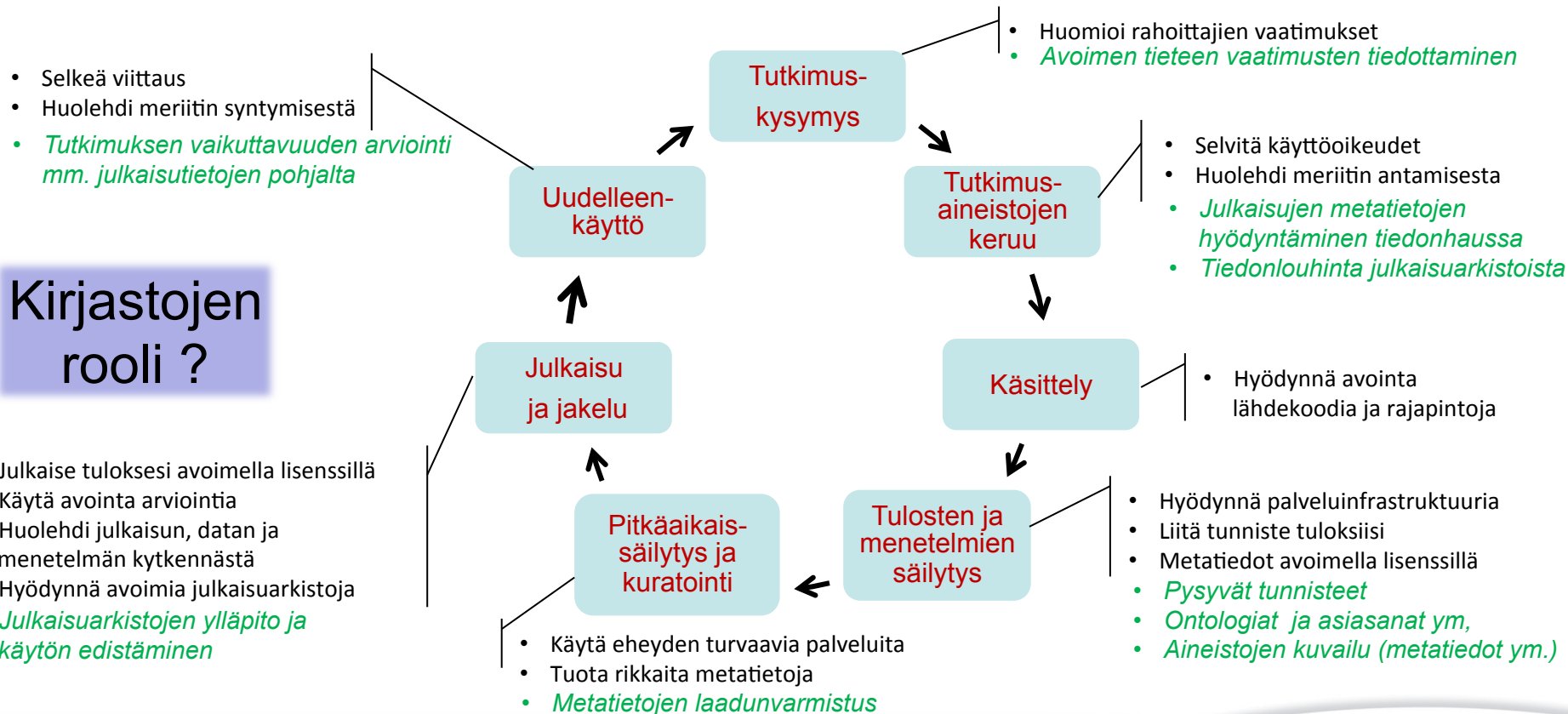
Tutkimusprosessin kestävä perustan vahvistaminen

Tutkimuksen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kasvattaminen

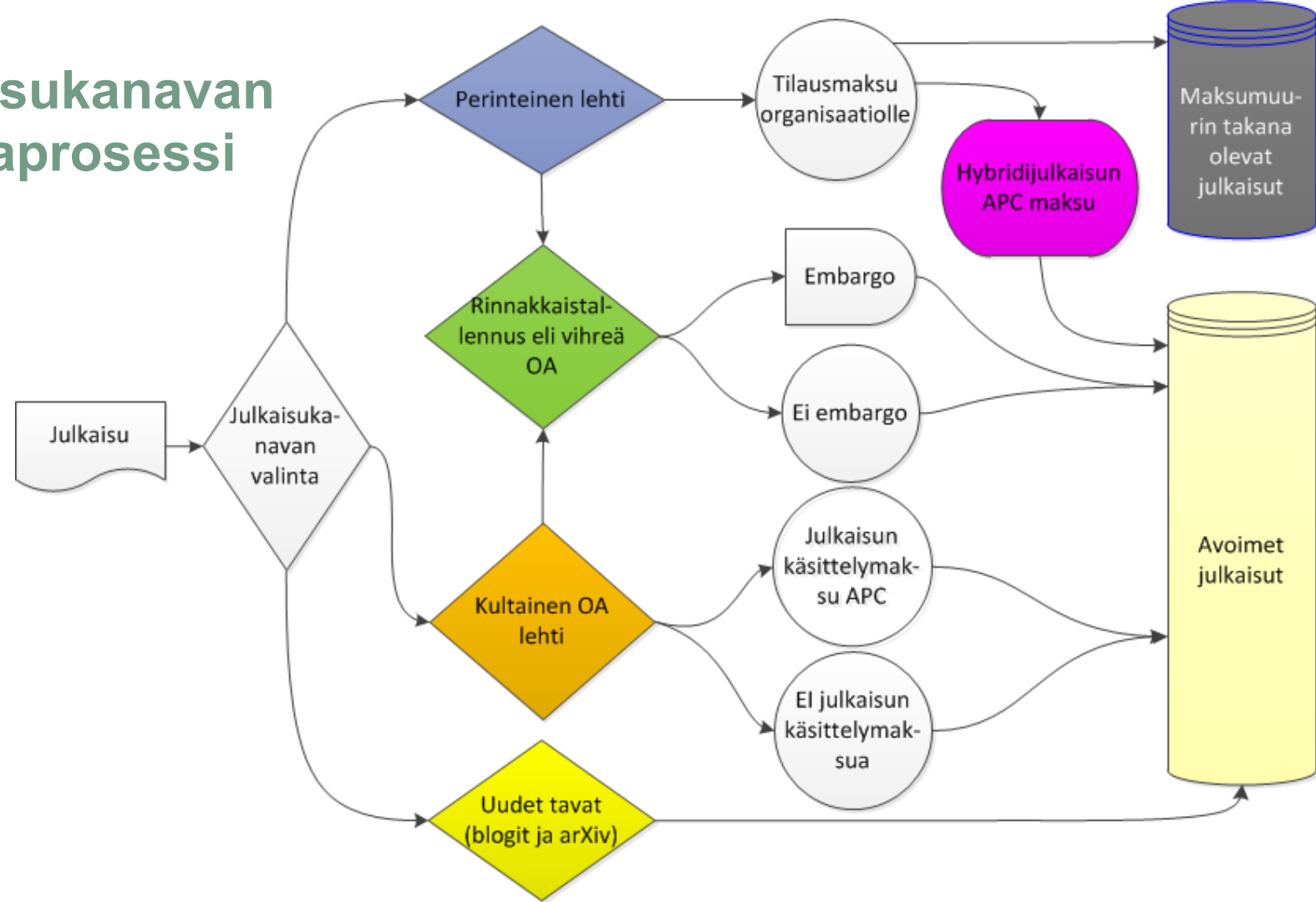
ATT tiekartan toteutuksessa auttavat vahvuudet

- Suomi on kärkimaita tutkimus- ja kehitystoimintaan panostamisessa
- Tieteen ja tutkimuksen vaatima infrastruktuuri on arvioitu laadukkaaksi monella mittarilla
- Suomi arvioidaan innovaatiomittareilla korkealle tasolle, meillä on kyky luoda uutta ajattelua
- Tasa-arvoisuuteen pyrkivä tutkijoiden toimintaympäristö
- Väestön koulutustaso
- Suomessa arvostetaan tiedettä ja tutkimusta ja ollaan kiinnostuneita tutkimustuloksista
- Suomessa on Islannin jälkeen eniten tutkijoita suhteutettuna väkilukuun
- Tutkimuslaitosten ja yliopistojen kattava verkosto ja tiivistyvä yhteistyö
- Monia aloitteita, jotka tukevat tavoitteita monilla eri rintamalla (mm. julkishallinnon tiedon saatavuuteen ja massatietoihin liittyvät aloitteet, avoimen hallinnon eteneminen)
- **Suomalainen kirjastoverkko on laaja ja kirjastojen käytön ja yhteiskunnallisen arvostuksen suhteen olemme maailman kärkimaa**
- **Tieteelliset kirjastot ovat aktiivisia järjestämään tapahtumia ja näyttelyitä ja niiden oma julkaisutoiminta kasvaa jatkuvasti**
- Kansalliset rakenteet ovat kehittyneitä, mm. aiempien hankkeiden perintönä (RAKETTI, KDK, TUTA, TTA)
- Harppaus avoimuuteen tieteessä ja tutkimuksessa voidaan Suomessa tehdä kansallisena yhteistyönä, mikä ei kaikissa maissa ole mahdollista

Tutkimusprosessin avoimuus ja kirjastot

Julkaisukanavan valintaprosessi

Uusia OA-julkaisumalleja

- Freemium
- Diamond
- Platinum
- Mixed model / Advertiser model
- Pay what you want
- Disjuncted Journal Model
- etc.

Kuinka vaikuttaa tilausmaksujen nousuun?

1. Lisää läpinäkyvyyttä tilausmaksuihin.
2. Lisää kilpailua julkaisumarkkinoille, etenkin laadukkaiden ei-kaupallisten lehtien syntymistä tulee tukea.
3. Kansainvälistyvä tutkimuskenttä vaatii enemmän rajat ylittävää yhteistyötä rahoittajien kesken.
4. OA:n tulee olla osa virallista hallituksen politiikkaa.

Falk Reckling 2015. Open Access Publishing at Springer.

<http://scilog.fwf.ac.at/en/article/2835/open-access-publishing-at-springer>

Seuraa, vaikuta, osallistu ja kommentoi ATT-hanketta

Kuva: Väisänen A.O. (1918) Museovirasto,
Kansantieteen kuvakokoelma (lähde Finna)

Juha Haataja, juha.haataja@minedu.fi
Sami Niinimäki, sami.niinimaki@minedu.fi
Pirjo-Leena Forsström, pirjo-leena.forsstrom@csc.fi

Kommentoi ja seuraa:

avointiede.fi

avointiede@postit.csc.fi

Twitter: @AvoinTiede

Facebook: facebook.com/avointiede

Tulevia tapahtumia

ATT foorumi, 11.11.2015, Tampere